

K A I N

III/4/II/78

K A I N

L I S T Y P Ř Á T E L Ů M

III/4/II/78

K A I N

Klub abstraktně indiferentních názorů

- 2** Voskovec a Werich: Proti ~~právu~~ ^{větru}
- 3** Luis Evelly: Láska a manželství
- 13** L. Dubnická : Básně
- 17** J. Justus: A opět lidská práva...
- 20** E. Jošn: Básně
- 28** L. Kolakowski: Co není socialismus
- 31** J. Justus: Poznámky k etiopskému konfliktu

VaW: Proti větru

Za větrem plesnivět nechcem a nebudem
Musíme dopředu o kousek dál
Po proudu po větru nechcem a nepudem
To by nás do smetí vítr zavál

Po větru netečně veteš se kutálí
Po proudu i bahno někdy se hne
V závětrí na sýpce jen krysa zahálí
Nám vítr náladu vždycky zvedne

Když nás půjdou miliony
Všichni proti větru
Každý ujde ten svůj metr
Dáme metr k metru

Kde je síla zpátečnicků
Kde je síla větru
Proti proudu postoupíme
O sta kilometrů

Luis EVELY:

LÁSKA A MANŽELSTVÍ

Věrnost

Navrhuji vám něco zneklidňujícího: abychom uvedli manželství vpochybnost. Je manželství lásce příznivé nebo ji pomalu uháší? Statisticky, žel Bohu, nás odpověď nenachává na pochybách: zeptejte se mladých lidí, znají-li mnoho domácích krbů, které v nich budí přání, aby se jim jejich budoucí domov podobal.

Co je to věrnost?

To, co jste si slíbili při vstupu do manželství? Že zůstanete spolu, i když se již nebudete milovat? Nebo jste si slíbili, že se budete vždycky milovat? Slíbili jste věrnost osobě nebo instituci?

A je možné slíbit někomu, že ho budeme vždycky milovat? Co může takový závazek znamenat? Úkon vůle? Úsilí? Není to domýšlivost? Kdo si může být jistý sám sebou tak, aby mohl předpovědět, co bude cítit za třicet let?

Chraňme se toho, abychom omezili věrnost na její negativní obsah: Neopustím Tě! Ještě hůře: Nehodu Ti nevěrný! Kdo by se tím mohl spokojit? Jsem věrný své, ženě, důstojný pane, nikdy jsem jí nebyl nevěrný. Bylo to opravdu to, co jste jí slíbil? Jaký je smysl, obsah věrnosti?

Vyšel jsem ve svých úvahách od případu Zachariášova. Uvidíte, že směšuji velmi věrnost k Bohu a věrnost k osobě, protože Bůh je pro mne osoba. Je to jedno a totéž.

Víra je také věrnost, proto existuje manželská víra: věříme v manželství. A nejkrásnější vymezení víry, které znám, je asi toto: Víra je to, co nás udržuje pozdvižené k Bohu. Je to velmi krásná definice, protože z ní hned pochopíte, že víra není jen recitace Creda, připouštění dogmat, praktikování ritů. Víra je živým vztahem k osobě, od níž mnoho očekávám, kterou nepřestávám poznávat, se kterou se radím, kterou objevuji. Manželská víra je přesně totéž. Když si myslíš, že máš víru, už ji nemáš. Ten kdo říká: "Mám víru, mám pravdu" je farizejem, který chce "mít" samotného Boha.

Je pravda pro tebe osoba nebo věc?

Pro nás je to osoba: "Já jsem pravda". Pak ji nemáš, ale máš k

ní živý vztah - "Mám ženu, mám manžela" - Nešťastný člověče: Právě v této chvíli už ji nemáš. Když si myslíš, že nějakou osobu vlastníš, tak jsi ji ztratil. Někakou věc můžeš vlastnit, můžeš ji znát, zařadit do inventáře, můžeš ji i popsat do detailu a úplně, ale osobu...

První povinnost náboženská, mravní a manželská: být živým. Na tuto povinnost se nikdy neptáme, nikdy o ní nemluvíme při zpovědi. "Jsi ještě živý? Máte ještě živý vztah jeden k druhému? Máte ještě společnou budoucnost?"

Osoba je ten, kdo má o tolik více budoucnosti, než má minulosti. To znamená, že to nejlepší, co je v něm, se ještě neprojevilo. Nevěříte-li tomu, nemá smysl vstupovat do manželství, budete se v něm hrozně nudit.

To nejlepší se nemůže projevit jinak než tvůrčím aktem, vynálezem, objevem, tu největší práci musíte teprve udělat. Neznáte ještě jeden druhého. Kdyby byl zítra váš muž milován pravou ženou, kdyby vaše žena byla milována pravým mužem, co by tu bylo objevů, jak by se změnila, jak by se rozvinula, jak by byla šťastná. Proč to nemáte být vy? Vaše manželství je nešťastné.

Nic se neztrácí tak rychle a nevědomky jako láska a víra. Nyní chápete, že je to pro mne tentýž pojem, manželská víra a manželská láska. Láska je víra v druhého. Víra, naděje, to už patří k sobě. V druhém je to vždy o mnoho více, než jsme dosud objevili.

Někoho milovat, znamená důvěřovat. Očekávat od něho něco jiného, než to, co jsme již našli. Co očekáváte ještě jeden od druhého? Očekáváte ještě mnohem více, než co už víte jeden o druhém? Přesahuje ta zkamenělá část vaší manželské úmluvy - část dřevnatá, ztvrdlá a inventarizovaná - tu část, která vynalézá, objevuje, očekává nebo obráceně? Toto je ta pravá otázka o vaší manželské situaci.

Milujeme-li někoho, nepřestaneme nikdy v něho doufat. Láska nese s sebou nutně dimenzi budoucnosti. Když jste se zasnoubili, kolik plánů jste spolu dělali. Děláte je ještě? Když si v padesáti letech neřeknete: "Konečně můžeme začít společný život", pak již nemilujete.

Milujeme-li někoho, nepřestaneme v něho doufat, důvěřovat mu. Když si žena myslí, že zná svého manžela, už ho nemiluje.

Když ho zařadila do svého inventáře, posoudila, klasifikovala, katalogizovala... A když muž si myslí, že zná svou ženu, že už si jí nemusí všímat, naslouchat jí, když mluví a pohnout ji k tomu, aby mluvila, když mlčí /to jsou vážné okamžiky/, když už od ní nic nového neočekává, nic nepředvídatelného, když už k ní není pozorný, vynalézavý, když už netvoří, když nesnese, že ona tvoří, tedy už ji nemiluje.

Myslí si, že ji zná - a tak ji tedy právě nezná. Zná ji jako věc, nezná ji jako osobu. Je to ostatně obyčejně v této chvíli, kdy někdo druhý ji začíná poznávat... A ona se stane šťastnou, že se změní k nepoznání,

Jakmile si myslíte, že někoho znáte, tak ho již nemilujete. Když si rodiče myslí, že znají své děti, když jim už nedůvěřují, když přestávají věřit v ony nekonečné možnosti dobra, které jsou v srdci jejich dětí, nemilují už své děti, soudí je, znají je.

Je to strašné, jak je možné ubíjet se v rodině tím, že se znáte. Kolik dětí je takových, že jsou lepší mimo svou rodinu, než v ní, poměradž mimo rodinu se v ně věří, ale v rodině je znají. Bez důvěry není možné růst. Můžeme růst jen jsme-li milováni. Co má větší cenu: láska bez manželství nebo manželství bez lásky? Co byste si zvolili? Myslíte si, že vaše manželství prospělo vaší lásce? Nepoznávali byste lépe závaznost se milovat, kdybyste nebyli udělali ze své lásky povinnost? Chci říci: kdybyste se nebyli vzali, nebyli byste pozornější na svou lásku?

Náš vnitřní život mizí zcela nepozorovaně. A to je právě to, co mne tak velice znepokojuje. Obávám se, že instituce manželství nás svádí k nepozornosti. Manželé se cítí vázání, mají za to, že jejich manželství je pro ně ziskem a má pevný základ, že se dobře zařídili a navíc vy, kteří jste ~~spojení~~ spojení stálostí, věříte v nerozlučitelnost manželství. Nerozlučitelnost se příliš často jeví jako krásné právní ustanovení. Pro většinu z vás, mimoděk, je nerozlučitelnost "že se nemůžeme rozvést", hned to negativní. Podívejte se. To jste si tedy slíbili: že se nerozvedete? To je žalostné! Kdybyste byli trochu živí, bylo by lépe se rozvést a milovat někoho jiného a být živí, než zůstat spolu mrtví.

Myslíte-li si, že nerozlučitelnost je nenechat se rozvést i když se již nemilujete, bylo by lépe oddělit se a nezabíjet lásku, protože tím největším hříchem je být mrtvý a není většího pokušení, než se vzájemně vydat na smrt. Manželství jako pouhá instituce se může stát kolébkou, uspávacím prostředkem, ba nejvíc svádí k spánku...!

Existence dětí vůbec a naprosto neospravedlňuje manželství. Můžete si myslet, že jsem podivín, ale chtěl bych říci, že děti mohou být ve zdravém manželství šťastnější než v nepodařeném. Tvrdím, že když se odvoláváte na děti, dokazujete tím prázdnotu vašeho manželského vztahu. Beze vší pochyby je třeba na ně co nejvíce myslet, protože jsme za ně odpovědni. Ale to, co děti především potřebují, není to, že je milujete, ale že se jako manželé milujete.

Přemýšleli jste již o tom, že když se spokojíte s tím milovat děti a zůstat spolu k vůli nim, uzavíráte jim jejich budoucnost, připravujete je o ni a berete jim všechnu chuť k růstu. To byste měli dobře uvážit, protože si řeknou: když je člověk malý, je šťastný, je milován, ale dospělíⁿⁱ jsou šťastní, nemilují se a nejsou milováni. Od této chvíle jsou děti zabité. Dítě by mělo přijít na svět jen tehdy, jsme-li si jisti, že jsme založili rodinu, v níž nalezne útulek. Jedinou bytostí, které bychom se měli ptát, chceme-li mít dítě, to nejsme my, ale dítě. Chtělo by se narodit v této rodině? Je tato rodina dost šťastná, dost rozvinutá, dost stabilní, aby byla dobrá pro dítě?

Nyní je to tak, že rodiče se ptají sebe samých: chtěli bychom mít dítě? Nechtěli byste mít např. psa?

Děti nejsou cílem manželství a ještě méně prostředkem k jeho upevnění.

Ostatně tato motivace je pro děti vražedná: "Zůstaneme spolu k vůli dětem". Děti potřebují, abyste zůstali spolu k vůli vaší lásce, ne k vůli vašemu spoutání.

Jaký je smysl nerozlučitelnosti? Jaký je smysl manželské věrnosti?

Pokusím se o odpověď. Myslím si, že věrni jsme vždycky sami sobě. Není možné zůstat věrný někomu jinému, tvrdit, že jej budu vždy milovat. Myslím si, že můžeme někomu slíbit, jen jedinou věc: že chceme zůstat vnitřně živí, že se nenecháme uspat, že se nenecháme od druhého odtrhnout. Jsme vždy věrni

jen sami sobě, věrni tomu, abychom se uchovali jako živí lidé. Neslíbil jsem ti věrnost, vždyť nevím co se může stát a není to nevěra, co zabíjí manželství, ale slíbil jsem ti, že tě budu milovat, že zůstanu pro tebe živým. Moje jediná omluva vůči tobě: přemýšlejte o tom - přestal jsem tě milovat, protože už nejsem živý, přestal jsem tě milovat, protože jsem přestal žít.

Co je to, opravdu někoho milovat? Milovat znamená být uveden poprvé k své vlastní pravdě, ke svému pravému životu, vědět kdo jsme, žít tak, jak jsme nikdy nežili, být sám sebou tak, jak jsme ~~nikdy~~ dosud nebyli, stát se sami sebou díky druhému, činit vše ve dvoju, všechno vztahovat na ono "my", jímž se stáváme o tolik více sebou samými. A když to trvá a vrací se bez ustání, vzdor zkouškám, odtržení, odloučení, chybám.

Řekl jsem: když se dva lidé opravdu milují, působí vzájemně na svůj růst, na své bytí. Znají se tak, jak je nikdo nikdy neznal. Láska není slepá, naopak otevírá oči. Nepochybně existuje také smutná jasnovidost: posuzujeme-li někoho podle jeho minulosti. Je však také jasnovidost, kterou dává jediné láska: vytušit, čím se člověk může stát.

Milovali jste se, poněvadž jste se začali vzájemně tvořit. Nemilujete se již, protože se chcete milovat tak, jak se konstatujete. Nemůžete se znova začít milovat, nebudete-li se znova tvořit, nestanete-li se znova živými a nezačnete-li se vzájemně měnit. Když se lidé takto milovali, mohou a mají zůstat věrnými této lásce, poněvadž ta bytost, která v nás byla vyvolána láskou, může a má zůstat živá. Kdybych byl věrný jen tomu druhému, byl bych v nebezpečí, že mu zůstanu věrným tak, že přitom zemřu - tolik lidí je více živých mimo své manželství než v něm! - ale pravá věrnost to je život.

Ale přesto je manželství pro mne vytvořeno z oněch vyznání, která si oba vysílají z jedné samoty do druhé. Tyto výzvy a znamení se zdají být velmi tenké, jako nitě, ale solidní látka manželství je utkána z těchto znamení, které nejsou nikdy na míru, ani dle potřeby druhého, neopovídají ani vůli toho, který je činí, ale vyjadřují a udržují život.

Positivní smysl nerozlučitelnosti manželství je v tomto: jestliže na začátku tu živá láska existovala, jestliže vytvořila dvě bytosti, může je vždy znova vytvořit, vstane-li z mrtvých.

Kristus by byl nikdy neustanovil podobný zákon, kdyby to měl být zákon smrti, zákon věrnosti ve smrti. Je to však zákon života a vzkříšení. Zjevení Kristovo je zjevením lásky, kterou nic nemůže oslabit, ani odstrašit. Lásky, která i na kříži a vpředvečer utrpení vzdává díky, protože si je jistá tím, že zachrání a vzkřísí ty, kteří ji chtěli ukřižovat.

Lásky, která je schopna vzkřísit lásku.

Vidíte, jak jsme náhle vystoupilivelmi vysoko, ale toto všechno je nerozlučně spojeno: Dal nám Kristus zákon, nebo příslib života? Opravdu si myslím, že nelze podržet manžela nebo manželku jinak, než na základě jejich svobody, na základě té výzvy, která vyšla od nás, toho nepřetržitého společného tvůrčího úsilí, ustavičného očekávání, onoho předsevzetí, že budete společně růst, stále začínat znovu, stále znovu vytvářet. Nedrží vás pohromadě mrtvý zákon, ani svátost, ani povinnost pod smrtelným hříchem. Drží vás v pospolitosti jen stále obnovený souhlas. Je to pravda, že jste občas pokoušení upadnout do stavu, v němž přestáváte být uvědomělí, v němž přestáváte být živí. Je to pravda a je to ten nejhorší hřích, hřích, kterého se dopouštíte ustavičně. Čím více přicházím mezi lidi, tím se mi zdá být počet těch, kteří jsou živí, menší, strašně omezený. Je málo těch lidí, kteří se ještě učí, kteří ještě něco očekávají, v něco doufají, kteří ještě věří, je to vzácný případ. Ale jak jinak můžeme milovat? Myslím si, že první zpytování svědomí, které máte vykonat, by se mělo týkat této věci. Není to krásné, dojdeme-li k tomu, abychom si řekli, i kdybychom si uvědomili, že už nejsme příliš živí: "Přestal jsem tě milovat jen proto, že jsem přestal být živým, přestal jsem existovat od té doby, co jsem už přestal být tím, kdo tě probouzel k životu, kdo se tě obdivoval, kdo od tebe všechno očekával, ten, u něhož jsi způsobila, že vyzařoval život a radost. A věřím, že jediný slib, jediná věrnost je v tomto: Chci znovu začínat být živým, abych tě mohl znovu začít milovat.

SMYSL LIDSKÉHO ŽIVOTA

Jaký je smysl lidského života? Co bychom chtěli vykonat? Nuže! Myslím, že až do 20. století /vždy věříme, že naše století je vrcholem, ale v našem století jsou opravdu

všechny velké revoluce, které se liší od předchozích/ lidé měli jako cíl práci. Člověk žil, aby pracoval. Pracoval, aby mohl žít: a manželství se uzavíralo kvůli plození dětí, byl to druh práce, který měli manželé spolu vykonat.

A dnes v našem století, poprvé v dějinách světa se začínáme zabývat kulturou volného času. Tato kultura chce říci přesně toto: že si člověk má zvolit práci, která by jej přivedla k rozvoji, zlidštila, místo aby byl nucen dělat práci, která se mu nelíbí. To neznamena nic nedělat, to by bylo to nejhorší zatracení. Chcete-li někoho potřest, zavřete jej a zabraňte mu pracovat.

Počínáme tušit kulturu volného času, v níž si každý zvolí práci, která jej bude zlidšťovat. A v Církvi se počíná chápat poprvé manželství jako rozvinutí, humanizace manželů a shoda manželů jako základní cíl manželství. Plození je v něm nepochybně obsaženo, neboť jde o lásku, která se pokouší něco vytvořit, ale děti jsou plodem, ne cílem manželství. Je hrozné se ženit, či vdávat, abychom měli děti. Pak se opravdu nemilujeme.

Cílem lidského života je naučit se milovat. Není nic náboženštějšího na světě, než naše vztahy k bližním. Evangelium nám je zjevuje, ale především nám je sděluje naše zkušenost: nebylyž nejvzácnějšími okamžiky našeho života chvíle, kdy jsme byli v nejužších stycích s druhým člověkem?

Nevidím nic krásnějšího, než rozvinout v naší kultuře přesvědčení, že je v základě jen jeden ideál, jedno lidské úsilí. Milovat se po celý život, to jest milovat po celý svůj život. Vidíte jiný cíl?

Klademe si tuto otázku: Byla doposud nějaká kulturní období, v nichž se chápalo, že jediným smyslem lidského života je naučit se milovat po celý život? A existuje nějaký jiný smysl?

Štěstí člověka je mnohem více závislé na jeho manželství, než na jeho povolání. A proto se doposud většina mužů o tolik více věnovala svému povolání než svému manželství. Základní zkušeností člověka je manželství, ne povolání. Když v tomto hlavním a podstatném vztahu neuspěje, jak chce uspět v ostatních lidských vztazích?

Křesťanský laik je někým, kdo chápe vážně svůj pozemaký úkol, kdo vkládá veškerou svou víru do svého života, kdo věří, že vytváří věčné v časném, kdo koná to, co chce zvěčnit, kdo to, co dělá, dělá tak dobře, že to dělá vždycky rád. /Našel jsi něco, co bys chtěl dělat vždy? Nebudeš mít nikdy víc, než to, co jsi našel zde na zemi. Nebudeš žít nikdy z ničeho jiného, než z toho, co jsi tu započal žít/. A je-li toto právě křesťan, má nějaký podstatnější úkol než své manželské společenství, svou lásku? Myslíte, že láska, kterou se milujete, může být zvěčněna?

Představte si, že se čekalo až do 20. století, aby si lidé položili tuto otázku! Pro starověk, Řeky, Římany byla láska chorobou, démonem, šílenstvím. V Číně byla celá civilizace založena na rodině, ale rodina byla založena bez lásky. Dokonce v Evropě kdysi byla manželství držena pohromadě silou institucí, které vybíraly manžele jednoho pro druhého a které je především nutily, aby spolu zůstali i když se nemilovali. Rozvedeným se společnost vyhýbala. A pak tu byl strach z křesťanské víry - také jistý druh víry.

Vy jste patrně první generace, v každém případě vaše děti, v níž už lidé zůstanou spolu jen proto, poněvadž se milují. Dříve nebylo tak nutné se milovat, když se uzavíralo manželství. Lidé byli slepeni dohromady a vy víte, že když má lepidlo držet, je třeba oba kousky, které slepujeme, držet dostatečně dlouhou dobu při sobě. Společnost, svátosti, Církev přidržovaly toto přilnutí tak dlouho, až lepení drželo. Ale nyní už nemůžete počítat - naše děti v žádném případě - s těmito vnějšími tlaky, vše bude záviset na vaší lásce. Je možno vám dát jen tento ideál.

K tomu bych vám rád řekl ještě tuto věc. "Jaký je smysl křesťanství?" Že jediné láska je božská, že jediné láska je věčná. Řekneme-li to tak, je to poněkud abstraktní. Chci to trochu zkonkretizovat, ale snažte se pochopit, že i tak je tato definice křesťanství úplná. Bůh je láska. Jediné láska je Bohem a jediné láska je zvěčněna. Vzkříšení je příslibeno jen těm, kteří budou milovat tak, jako miloval Kristus.

Jediná věc, která odpovídá nekonečnosti Boží /Bůh je nekonečno, vy jím nikdy nebudete, to je nemožné/ ve stvoření, neomezené Boží nekonečnosti, je neomezená schopnost stvoření

se zdokonalit. Váš věčný život znamená, že se budete neomezeně zdokonalovat.

Nedělatiž pokrok, to je pro tvora peklo. Peklo pro nedokonalého je zůstat nedokonalým. Nebe pro nedokonalého jsou možnosti zdokonalení. Je hrozné si představit, žeby naše věčná blaženost spočívala v nehybnosti. Vždyť to jsou muka pro živého tvora a vy budete živí! Vaše věčná blaženost bude v pohybu, v činnosti, ve vztazích, objevech. Bůh bude novým každým okamžikem.

Věřím, že celé křesťanství je zjevením, že náš věčný život započal. Věříte-li ve věčný život, stačí vteřina úvahy, abyste pochopili, že započal. Nejhorším nepřítelem křesťanství je víra v budoucí život, a to je nejhorší nepřítel manželství. Budoucí život jako velké manželské prázdniny. "Konečně vdovcem na věky!" Budoucí život je opiem lidu, dovoluje mu čekat a nic nedělat. Čekáš-li na budoucí život, jsi mystifikován. Řeholníci a řehořnice, jimž řeknete: "Nesmíte věřit, že budoucí život jsou velké prázdniny života v komunitě. Ne. Váš představený tam ještě bude, vaši bratři a vaše sestry tam budou také. "Jen si představte co se v nich přitom děje! Představují si, že zde dole dost trpěli, aby mohli být nahoře osvobozeni. Nuže! Někteří manželé jsou téhož názoru: dole trpěli už dost. Ještě aby to měli snášet tam nahoře!

Věčný život je okamžitě zde, vytvoříte-li si vzájemné vztahy, které by mohli trvat věčně. Začněte s věčným životem ihned. Nečekejte! Je to strašné čekat na budoucí život. Slyšel jsem mnoho lidí říkat: "Ach, důstojný pane, vždyť budeme žít pohromadě už jen deset let." Nebo: "Ještě patnáct let to musíme vydržet." Na deset, patnáct let není třeba se změnit, to je možné vydržet. Ale navždycky je to nesnesitelné a tak je třeba změnit se ihned.

Mystifikace budoucího života je v tom, že dovoluje čekat, zjevení věčného života je v tom, že ~~je~~ třeba začít. "Nebudeš mít nikdy nic jiného, než to, co žiješ nyní." Proto je třeba, abychom byli šťastní, abychom byli živí. Jděte od sebe, je-li to nutné, ale nebuďte mrtví.

Je v tvém životě něco tak dobrého, že bys to rád zvěčnil? Znal jsi ~~xxx~~ chvíle, v nichž si byl šťasten natolik, aby sis přál

jejich věčné trvání? Miluješ někoho tak, abys s ním chtěl věčně žít? Není jiná věčnost. Nemáš-li, co bys zvěčnil, věčnost nebude.

To jediné, co můžeš zvěčnit, jsou vaše vztahy, vaše láskyplné vztahy. "Víra a naděje pomínou - zůstane láska, bliženecká láska." Zvěčníš vše, co jsi miloval.

Co zvěčníš, zemřeš-li dnes večer? Co si vezmeš sebou? Jsou ubozí, kteří říkají: Nic a nikoho. Pak jsou zavržení, i když si o sobě myslí, že jsou vzory panenské odputanosti. Nic a nikoho je dokonalá samota. Co potřebuješ? Doufám, že všechno. Oblohu, moře, děti, hvězdy, knihy, hudbu, obrazy, bytosti - není to tak? A některé z nich zvláště. Vyzdob jimi svou věčnost! Nemyslíš, že je to naléhavé? Znáš jedinou křesťanskou morálku: dělej všechno, co chceš, ale dělej něco tak dobrého, abys to chtěl dělat stále.

Máte spolupřičinit to, co byste chtěli činit navzdýcky, máte se chtít stát ihned tím, kým chcete už vždycky zůstat. Není jiný cíl v lidském životě, než zvěčnit, vše, co dostatečně milujeme. Naše způsobilost být vykoupeni je způsobilostí k lásce.

Nic jiného také ze sebe nezvěčňíte. Mohu říci těmto dámám, jak budou vypadat na věčnosti. Mohu jim poradit, jak si uchovat krámu. Jakou budete mít tvář při svém vzkříšení? A jaký bude váš věk? Jako děti? Starší? To je smutné. - Odpověď je jednoduchá. Budete vzkříšení s tváří svého srdce, se zralostí své lásky.

Jen to z vás bude vzkříšeno: způsob, jak jste někoho měli rádi, jak jste ho odmítli mít rádi. Jen tak vás ti druzí poznají. Nyní jsou vaše tváře, vaše těla právě tak na závalu, jako slouží ke sdílení, právě tak dobře zastírají, jako slouží k vyjádření vašeho nitra, ale tam budete průhlední. To jediné co zvěčníte, je mládí vaší lásky, zralost vaší lásky, životnost vaší lásky.

Muži a ženy, nevím, co jiného by z vás mělo přetrvat. Všechno ostatní jsou jen odpadky.

L. Dubnická:

G a š t a n

Pohľad mierny ako oči starca
ktoré nevidím

Existujú?

Koľko rokov nosí v sebe jeden deň?

Alebo skrýva

a ty odhaľuješ

v Komenského labyrinte

Je poznanie zmyslom života?

Ikaros či Daidalos?

Intenzita momentálnej chvíle má v sebe istotu

gaštanu v tráve

Opustil si farby dozrievania

Bol si v klame

/zámockého parku/

vysoko

A teraz si v tráve

Prestaneš existovať, keď...!

Ale intenzita momentálnej chvíle

istota

J e s e n n é i n t e r m e z z o

Pierot zhadzuje svoje šaty.

Lístie...

Colombína ich ukladá.

Babie leto.

Okrová opona et futurum...

Hľadisko enemelo.

Na podiu troška hlíny, križe a vôňa sviečok.

Dlhý a šťastný deň zhasína svoj reflektor.

Večer dozrel a padá.

Aj ty zober úrodu - viem, je bohatá...

Ráno bude

ráno a zamatovo-hebký, zelený,

iný a predsa nie iný Pierot.

P a l i m p s e s t

Je tvoja pamäť palimpsest?

Príde čas, keď sa objaví pôvodný text

So súhlasom

Bez súhlasu.

Ožijú Brueghlove dve opice?

Zmení sa ich bezútešnosť a nostalgická tragika...?!

Vedľa textu základného - poézia

Ale až ďaleko

v myšlienkach rokov

roky v myšlienkach

Petroniova slová

Na ohmatanom lístku našli oči oči

Utajovaním bolesti zísavam jej pretavenie

A tým platím

Aj za túto chvíľu, keď si vedľa mňa

Kde si?

Palimpsest prijíma ďalší text?

Ten predchádzajúci dostal farbu holubov?

Okienko do dlažby a dolu socha

Je písmo jej očí posledné, čo pozvávaš!?

Presvedčenie, nádej

Ja

Ty

odhalenie

S o c h a

Bola socha
veľká, impozantná
znel v nej vietor
bola prázdna
jej oči zobrali vtáci
na ich miesto natkali pavúky siete
jemné, hebké, strieborné pavučiny
tam, kde malo byť srdce
zostala diera
tam sa narodil vietor
najprv šelest
nesmelý, tichý...
potom zvon
ááááááách
pavučiny sa začali trhať
vietor ustal
...kde je jeho sila?
údery
tam, kde bola diera
jezvon
jeho srdce spieva
aleluja
zmizol vietor aj pavučiny
vzdych...
socha má oči, ktoré plačú
socha má srdce, ktoré žije
svitá
noc odchádza
v dlaniach stíska oči prázdnej sochy
...vtáci sa vrátili

J. Justus: A opět lidská práva...

Je to dobré. V našich novinách či jiných sdělovacích prostředcích se to začíná hemžit úvahami o lidských právech. Jedna strana přesvědčuje druhou o dalekosáhlosti jejich či omezenosti lidských práv těch druhých. Respektování, rozsah, praktická aplikace základních práv se stala v poslední době, hlavně díky různým hnutím za dodržování lidských práv i politickým cílům té které vlády, proklamacím v různých politických dokumentech a projevech, vděčným námětem a řekněme si, že námětem velmi vítaným a pro další existenci lidské pospolitosti problémem základním.

V době vědecko-technických objevů a vynálezů, kdy v rukách mocných se soustřeďuje zbrojní potenciál schopný zničit samu existenci lidského světa je možné zabránit tomuto toliko skrze ~~nahrazení~~ změnu vztahů mezi lidmi, skrze nahrazení politiky ovládnutí lidí politikou respektování jedince a názoru druhých skrze nahrazení násilí dialogem. Toto neplatí jen pro fermu zahraniční politiky jednotlivých vlád, ale i pro vztah mezi vládou, zastupujícími zákonnými sbory, politickými představiteli a obyvatelstvem země, ale i pro vztahy mezi lidmi jako takovými, neboť to je konec konců ta základna, kterou musí každá vedoucí složka respektovat.

Dnes nepostačuje mír založený pouze na hospodářských a politických dohodách mezi vládami, takový mír nemá zaručenou ~~stabilitu~~ trvalou a jednomyslnou podporu obyvatel, neboť války vznikají v mysli lidí a musí tudíž i v mysli lidí být vybudována obrana proti válce a násilí jako prostředku k dosažení cíle.

Ohánění se lidskými základními právy by nás mělo alespoň přimět k tomu, abychom si ujasnili jaká a co vlastně lidská práva jsou.

Právní pojem "lidská práva" začal být používán přirozeně právní naukou 18. století pro nejdůležitější práva občanů ve společnosti. Za základní, přirozená a nezadatelná lidská práva byla zejména prohlašována rovnost před zákonem, svoboda osoby, svědomí a majetku. Od té doby vývoj pokračoval v pregnantnější podobu, která našla svůj výraz

ve Všeobecné deklaraci lidských práv přijatých Valným shromážděním Organizace spojených národů v roce 1948. Zde již jsou lidská práva přímo kategorizována na občanské, politická, hospodářská, sociální, kulturní. Už z tohoto faktu mezinárodně uznané deklarace nemůže žádný stát tvrdit, že dodržování lidských práv je jeho vnitřní záležitostí, nehledě k tomu, že nelze nečinně a mlčky přihlížet k páchání bezpráví či udržování bezprávního stavu.

V jisté části našeho dnešního "rozděleného" světa se považuje za základní lidská práva právo na práci a z toho pak řada odvozených práv materiálního charakteru jako je právo na obydlí, sociální zabezpečení, zdravotnictví a pod. Dobře tedy, právo na práci, ale člověka hned napadne "na jakou"? Vezmeme-li v úvahu práci, která zabezpečuje člověku obživu sebe a rodiny a ostatní z toho odvozené materiální předpoklady jeho hmotné existence, lze mluvit o "právu" ryze lidském? Čím by se pak odlišoval člověk jako nejvyšší stupeň řady vývoje živočichů od nižších tvorů? Obživa, pletení jsou sice také lidské funkce, ale tyto funkce neodlišují člověka od ostatních živočichů, v abstrakci, která je odlučuje od ostatního okruhu lidské činnosti, jsou zvířecí. Právo na "jenom práci" tedy není v plném slova smyslu lidským právem. Lidským se stává teprve tehdy, až společnost zaručí svým členům právo na tu práci, ve které se cítí svobodni, kterou si mohou zvolit, kde se plně mohou uplatnit, a sami sebe rozvíjet. "Pro většinu obyvatel není práce dobrovolná, nýbrž vynucená. Není uspokojením nějaké potřeby, nýbrž jen prostředkem k uspokojování k potřeb mimo ni. Miliony lidí si vydělávají na své živobytí jen prací, která je tělesně i duševně mrzačí a dokonce musí považovat za štěstí, když je stihne neštěstí, že našli takovou práci." /Karel Marx: Ekonomické-filosofické rukopisy/

Když hovoříme o právu na práci, hovoříme tedy ne jen o právu na práci obecně, ale především o jejím konkrétním obsahu pro každého jednotlivce, nebo jinak řečeno o míře lidskosti v práci a právech s tímto spojeným, o právu na vzdělání pro všechny a dle výběru o právu na svobodné uplatnění nabytých vědomostí a schopností formou volné konkurence. Aby totiž mohlo být toto základní právo na

práci v lidské rovině realizováno, je třeba přivést k životu ta skutečně lidská práva, která jsou lidskými "sui generis", kterými se člověk vlastně etabloval jako svébytný tvor.

A tyto jsou především svoboda myšlení, svědomí a náboženství, právo na svobodu projevu, vyhledávání a sdělování informací a myšlenek bez ohledu na hranice, jejich šíření formou ústní, písemnou, tiskem, uměním apod. Právo svobody pohybu ať již na území určitého státu či volné opuštění země včetně své vlastní a opětného návratu. Právo na pokojné shromažďování a vytváření organizací a spolků dle zájmů, a další práva zabezpečující lidskou svébytnost a individualitu.

Jen respektováním především těchto svobod se dostaneme k možnosti vytvoření mezilidských vztahů nové kvality, kdy bude nahrazen řád přírodní řádem mravním.

"Bez mravního základu, bez přesvědčení, které není věcí oportunitity, okolností a očekávaných výhod, žádná sebe lépe technicky vybavená společnost nemůže fungovat. Morálka však zde není k tomu, aby společnost fungovala, nýbrž prostě k tomu, aby člověk byl člověkem. Nedefinuje ji člověk podle libovůle svých potřeb, přání, tendencí a tužeb, nýbrž ona to je, která vymezuje člověka. Pojem lidských práv není nic jiného, než přesvědčení, že i státy a celá společnost se staví pod svrchovanost mravního cítění, že uznávají něco nepodmíněného nad sebou, co i pro ně je závazné a že svými silami, jimiž tvoří a zajišťují právní normy, miní přispět k tomuto cíli,

Totéž přesvědčení žije i v jednotlivcích a je základem pro plnění jejich povinností v životě soukromém, pracovním i veřejném. Jedině v souladu s ním existuje skutečná záruka toho, že lidé nejednají jen pro výhody nebo ze strachu, nýbrž svobodně, ochotně, zodpovědně.

Proto každý jednatel, který skutečně je utlačen, právem se nemá cítit izolován a vydán přemoci okolností na milost a nemilost, je-li sám odhodlán nerezignovat na povinnost zastávat se sám sebe, která je též povinností ke společnosti, jíž je fakticky členem." /Jan Patočka/

Upřednostňování lidských práv spojených pouze se zachováním bytí člověka se konce konců vždy promítne v nedocení duchovního života, jednostranném materiálním pohledu na člověka, ve stagnaci společenského vývoje, v růstu sobectví, nihilismu, ztrátě ideálů a víry v lepší život.

E. JOŠN: B á s n ě

Motto:

Mé oči jsou naplněny tím smutkem ze všeho šíleného bdění kolem, žiji pouze silou vůle z kontaktku lidí, hraju si na krále a na šaška, jsem král a šašek, jak dlouho ještě potrvá toto šílené trnutí mysli, na něž se tak často upíráme a spoléháme? Jsme protknuti falší a studem zároveň, náš čas se proplétá s rozplizlým šíleným lelkováním mezi nudou a spánkem, neumíme si vážit krásy a bohatství duševna a tím toto vše ztrácíme a bloudíme každý sám na prahu zoufalství a afektovanosti, stáváme se mrzáky duše, upíráme se jen k buzerování a hledáme všemožné záminky zmást stopy po falši a bojácnosti z druhých, hledáme vzory, které si idealizujeme, kupujeme zvířata, která se snažíme polidštit a tím je ponižít, studujeme zlo od druhých falešných vzorů a přitom mluvíme co nejspisovněji, jak dlouho potrvá tato bída spojená s nouzí o další životní sílu, s novými nápady se znovu a znovu propadáme směrem dolů, směrem k umírání a náš smích je nějak kyselý a křečovitý, pouze smutek se stává pravidelností a je asi zcela pravý a to proto, že vymřela víra v něco, co nutně potřebuje každý a s čím nemůže být nikdy uzavřena smlouva na život.

Atmosférické noci

Za dveřmi je slyšet šepot a šourání starců
jež šustí listinami o rozhodování lidí,
"jsme s tebou chlapče, přijď a my ti pomůžeme,
my každému pomůžem".
A já už posté prochodím půlnoc,
posté budu koukat do oken,
jsem pochůzkář života a spolčil jsem se s ďábly,
Z oken slyším kýčovitou symfonií spánku a milování,
z chodníků je slyšet úleva a výdech,
dlaždičky si tiše šeptají tajnosti dne a prázdné tramvaje
jezdí odnikud nikam,
svítící město pomalu zhasíná své ~~žni~~ oči a vše odpočívá
po nudné neděli.
Hodiny tiše odbíjejí historii a unavený párkař
počítá hamouzivě denní tržbu,
za noci se Praha stává Kafkovou krajinou s atmosférickými
poruchami režimu.
Ano pánové, všechny sklepy jsou obsazeny
a za nedělepondělního přelomu nemám kam složit hlavu,
a rodinná transplantace myšlenek se odehrává za zvuků hymny,
nejsprostší z rodiny udává tempo náladám,
lidí, už neusínejte, ve sklepě jste zakopali lásku
a ve čtyři hodiny vstáváte,
opět se rozutikáte do svých robot.
Vládní prohlášení vám dá za pravdu
prolezte všechny sklady s údaji o času pozbytém na zemi,
zničíte si kolena samým hledáním blaha,
pozbudete rozum na okupování křesel.
Nechte mě, a ustelte mi v každém sklepě pět rohožek
a já vám za tmavých nocí budu předčítat verše pana Hraběte,
budu vám ho řvát do uší každému zvlášť
a až se rozední, unaven budu sípat poslední sloky,
zbytek vám dopoví nový den,
blahodárný Sluneční král vás bude šlehat paprsky

až do zblbnutí vašich notoricky chorobných nervů.
A svět zas zahalí paní tma,
celá černá jen s okatým šibalským měsícem,
znova budu chodit po Kafkově krajině
a modlit se s dlaždiči u Karlova náměstí Otčenáš,
pít s cikány v Buřtárně pivo
a mrznout pak v šest před Kerunou na ranní kakao,
vždyť trafiky jsou ještě zavřeny
a ve sklepě mrzne zakopaná láska.

B e t o n

Beton

Žijeme v betonových kůlnách,
živíme se betonovým žrádlem,
nosíme betonové šaty a
berem betonový platy,
máme betonové bytí,
naše myšlení je dávno utopeno v betonových žumpách,
naše ženy, milenky jsou z betonu,
naše děti budou z betonu,
máme betonové ideály,
propadáme se do bezedných betonových propastí,
Vše je betonové
Vše si přejeme mít betonové
Vše budeme mít betonové
Ať žije betonový svět
Ať žijí betonové předsudky
Ať žijí betonové mozky
Ať žije betonový prostor a čas

BUDEME MÍT BETONOVÉ ABSOLUTNO
A V NĚM BUDE VLÁDNOUT BETONOVÝ
BŮH

/únor 1976/

Když doba žádá manželství

Skučení, pláč, bolest
/z/ vašich manželů
Pozdní příchody do příbytků
plných předsudků
noční improvizace pláče
to vše tvoří kulisu šílenství z lásky.
Tiché vylití duše do tmy polštáře
a sykot hadů na prsou zní ještě žalostněji.
Oprašme staré sliby
a balme do nich úplně nové děti.

/říjen 1975/

Jede se dál

Tvář je už nemá,
zůstala poslední křeč na rtech
vedle prázdné lahve od Hennessy
a pár cigaret - mlčenlivý doplněk života.
A jede se dál.

Už nevěříte na pověry starých bab
a jejich skleněné koule
dneska máte počítače
a vaše moudré lidstvo tone na konci propasti svědomí
/neumí se kát/

To nic. Jede se dál.

Brousíte si nože a tupíte si mozky
vzpomínáním na minule,
živoříte v bohatství a okrádáte krásu a sebe,
zpíváte koledy na prvního máje
a nevíte co je to mít rád.

Nevadí. Jede se dál.

Bráníte se předsudkům
máte škatulky na ... ismy,
jste pání jízlivosti
a večer utahání pláčete u oltářů nad sebou.
Však se jede dál.

Poznáváte svůj malý svět,
sníte i o hvězdách,
o zemích s pohádkovými městy,
o cestách na konec světa
a nevidíte si na špičky svých zbrusu nových polobotek.
Jede se dál.

Setva vaše dítě dostalo první džíny
má hlavu plnou revolty
a i vy se smějete zatuchlosti předků,
poznáváte v potomcích sebe
a v předcích svoji ztracenu minulost
a nezbývá než jet dál.

Smrdíte po slizu a spermích
přirození je váš cíl
a vaše žlaby jsou plné vašich pros toduchých hlav
a poslední křečí na rtech,
vedle láhev Hennessy
a pár cigaret - mlčenlivý doplněk života.
Musí se jet dál.

/září 1975/

Pro Helenu

I

Spiš? Zdá se ti něco krásného?

Spiš, ležím vedle tebe,
musím se na tebe dívat,
vidím^{**} tě v tisíci představách
a už málo vím, co je skutečnost a co je sen,
Vidím tě jít po červeném písku v parku plném soch,
vidím tě běžet po imaginárním mostě
celou šťastnou,
vidím tě,
vidím tě, jak tě zžírání blues
když je ti špatně
Znám tě
a je mi krásně.

II

Jsou 4 hodiny ráno
a ty dospáváš sny za zvuku
Mayallových harmonik,
putujeme spolu
jsme na vrcholu šílenství z krásy,
na spodině smutku z harampádí civilizace
a vedle leží pár cigaret, které jsme zapomněli vykouřit
Podívej - svítá,
a chudák měsíc usíná, když ty se probouzíš,
to ta stará krasavice Praha tě hlídá,
a já - já tě něžně hladím pohledem,
bojím se, že jsem moc drsný
a že můj pohled tě vzbudí.

III

Slyšíš tu krásu ticha?
Vidíš tu krásu snové skutečnosti?
A ráno mi budeš vyprávět nesmysly

a stejně se nakonec dohodnem,
že je všechno fajn
a že ten kulatej nesmysl nestojí za to opauštět,
budeš mi vyprávět krásy světa,
a zároveň budeš oplakávat pejska z prvního patra.

IV

Spíš

a nevíš, že na Proseku už nesvítí ani jedno okno
a kolem už hodinu nepřejele auto.

Spíš, a i pan Mayall už dohrál,

Spíš, je tma jako na začátku světě,

A já vykroužím tvůj monogram do vesmíru - je to poslední
světýlko před
příchodem rána,

je to poslední cigareta před tvým probuzením,

Spí, a myslí na toho blázna Mayalla

co ti hrál ukolébavku do snů,

Spí a myslí na všechny blázny světa,

Spí a myslí na velké srdce a prokrvené tváře z milování,

Spí a myslí na slzy smutku,

Spí a myslí na mne - na sílence znaveného touhou po citu

Brečím - už nemohu,

bojím se že všechnu tu krásu zkazím

/červen 1975/

Leszek Kolakowski: CO NENÍ SOCIALISMUS

Řekneme vám, co je socialismus. Ale nejdříve vám musíme říci, co socialismus není. Je to věc, o níž jsme kdysi měli zcela jiné mínění, než máme dnes.

SOCIALISMUS tedy není:

Společnost, v níž ten, kdo se nedopustil žádného zločinu, sedí doma a čeká na příchod policie.

Společnost, v níž je zločinem být bratrem, sestrou, synem anebo manželkou zločince.

Společnost, v níž je člověk nešťastný, když vysloví své mínění a zůstane šťastný, když ho nevysloví.

Společnost, v níž se žije lépe tomu, kdo nemá vůbec žádné mínění.

Společnost, v níž je někdo nešťastný, protože je Žid a druhý šťastný, protože jím není.

Stát, jehož armáda obsadí jinou zemi dříve než jiná armáda.

Stát, kde se vede lépe tomu, kdo chválí vůdce tohoto státu.

Stát, kde může být občan odsouzen bez soudního přelíčení.

Společnost, jejíž vůdci jmenují sami sebe.

Společnost, kde žije deset lidí v jedné místnosti.

Společnost, kde se vyskytují analfabeti a černé neštovice.

Stát, v němž není každému dovoleno cestovat do ciziny.

Stát, v němž je více špišlů než ošetřovatelek a více lidí ve věznicích než v nemocnicích.

Stát, v němž se funkcionáři rozmnožují rychleji než pracující.

Stát, v němž se musí lhát.

Stát, v němž se musí krást.

Stát, v němž se musí páchat zločiny.

Stát, který vlastní kolonie.

Stát, jehož sousedé proklínají svoji zeměpisnou polohu.

Stát, kde se vyrábějí výtečná trysková letadla a mizerné boty.

Stát, kde se žije lépe zhabělcům než statečným.

Stát, v němž obhájce a prokurátor mají zpravidla stejné mínění.

Imperialismus, tyranie, oligarchie, byrokracie.

Stát, v němž se většina lidu utíká k Bohu jako k útěše ve své bídě.

Stát, který uděluje ceny neupřímným autorům a který rozumí malířství více než malíři.

Národ, který utlačuje jiné národy.

Národ, který je jinými národy utlačován.

Stát, který vyžaduje od svých občanů shodný názor na filosofii, zahraniční politiku, ekonomii, literaturu a morálku.

Stát, jehož vláda určuje práva občanů, ale jehož občané neurčují práva vlády.

Stát, v němž občan zodpovídá za své předky.

Stát, v němž část obyvatelstva vydělá čtyřicetkrát více než ti druzí.

Vláda, proti níž je většina ovládaných zaujata.

Osamělý, izolovaný stát.

Skupina zaostalých zemí.

Stát, který uplatňuje nacionalistická hesla.

Stát, jehož vláda pokládá svoji moc za nejdůležitější věc.

Stát, který uzavře spolek se zločinem a přizpůsobí tomuto spolku svoji ideologii.

Stát, který si přeje, aby jeho ministerstvo zahraničních věcí určovalo politické mínění všeho lidstva.

Stát, kterému je zatěžko rozlišit mezi zotročením a osvobozením.

Stát, v němž mají plnou svobodu šířitelé rasové nenávisti.

Stát, v němž existuje soukromé vlastnictví výrobních prostředků.

Stát, který se považuje za socialistický jen proto, že odstraní soukromé vlastnictví výrobních prostředků.

Stát, kterému je zatěžko rozlišit mezi sociální revolucí a ozbrojeným přepadením.

Stát, který nevěří, že by lidé měli žít v socialismu šťastněji než bez socialismu.

Převelice trudnomyslná společnost.

Kastovní systém.

Stát, který ví, co chce jeho lid, ještě dříve, než se ho na to zeptal.

Stát, který smí beztrestně týrat své občany.

Stát, v němž záleží na tom, kdo má jaký názor na dějiny.

Stát, kde filosofové a spisovatelé říkají totéž co generálové a ministři, ale vždy až po nich.

Stát, v němž jsou turistické plánky měst státním tajemstvím.

Stát, kde lze vždy předvídat výsledky voleb.

Stát, kde existuje otrocká práce.

Stát, v němž existují feudální pouta.

Stát, který má světový monopol na vědecký pokrok.

Stát, kde lze přemístit celou populaci /skupinu obyvatelstva/ proti její vůli.

Stát, v němž pracující nemají naprosto žádný vliv na svoji vládu.

Stát, který si myslí, že jenom on může spasit lidstvo.

Stát, který si myslí, že má vždy pravdu.

Stát, v němž historici posluhují politikům.

Stát, jehož občané nesmějí číst největší díla současné literatury, nesmějí vidět největší díla současného malířství a nesmějí nasloužhat největším dílům současné hudby.

Stát, který je vždy spokojen sám se sebou.

Stát, který tvrdí, že svět je velice složitý, ale ve skutečnosti si myslí, že je převelice jednoduchý.

Stát, kde je člověku třeba dlouho churavět, než se mu dostane lékaře.

Společnost, v níž existuje žebrota.

Stát, který si myslí, že je do něho každý zamilován, třebaže opak je pravdou.

Stát, který je přesvědčen, že si nikdo na světě nemůže představit.

Stát, kterému nevadí, že je nenáviděn, pokud se ho lidé obávají.

Stát, který určuje, kdo ho smí kritizovat a jak smí být kritizován.

Stát, kde je nutno každý den říkat opak toho, co se říkalo den předtím a musí se mít vždycky za to, že je to totéž.

Stát, který nemá rád, když jeho občané čtou staré noviny.

Stát, v němž mnoho ignorantů platí za učence.

Tak to byla první část. Nyní - prosíme o pozornost - vám řekneme, co socialismus je.

Vězte, že socialismus je dobrá věc.

Poznámky k etiopskému konfliktu

J. Justus

Zjednodušené pojmání a vykládání současných světových událostí je běžná praxe našeho tisku. Dnes se to markantně projevuje v případě konfliktu o oblast Ogadenu mezi Etiopií a Somálskem v tzv. africkém rohu. Komentáře, u nás zveřejňované, vycházejí v podstatě ze situace, že historie těchto zemí začala v posledních pár letech, a k tomu vůbec nehovoří o vnitřních problémech spojených se socialistickou přestavbou jak Somálska tak především Etiopie. Pokusme se z opomíjených fakt a souvislostí zkonstruovat reálnější pohled na příčiny současného konfliktu.

Etiopie / 25 mil. obyvatel/, která je od 5. století křesťanským státem se svojí vlastní koptskou církví, se sestávala po celou dobu své existence z vícero samostatných oblastí v čele s Rásem a tyto spadaly pod Neguše, který zastával funkci neomezeného vladaře, ovšem vždy jen podle vojenské síly, kterou dokázal ostatní oblasti ovládat. Jedna z těchto oblastí, víceméně povětšinou dosti nezávislá na Negušovi, byla oblast se správním střediskem v Hararu, což je zhruba oblast Ogadenu. V této oblasti, na rozdíl od ostatního území Etiopie žijí převážně somálské kmeny a vyznávají islám. Náboženství v těchto oblastech hraje dodnes důležitou politickou úlohu, která buď rozděluje nebo spojuje. A právě islám je státním náboženstvím Somálska /3mil. Obyvatel/.

Od 60-tých let se zájem SSSR obrátil hojnou měrou na africký kontinent, kde se snaží ovlivňovat modernizující se režimy vznikajících či přetvářejících se zemí v tzv. národně osvobozovacím boji. Začátkem 70-tých let dosáhl též politického úspěchu v Somálsku, které se mu podařilo získat pod svůj vliv, poskytl mu hospodářskou a vojenskou pomoc, přesunul do Somálska své vojenské poradce, přičemž přístav Berbera se stal námořní základnou pro sovětské

válečné lodě. V roce 1974 se však udál převrat v sousední Etiopii, kde musel odstoupit císař Hailé Selassie I /vládl od roku 1930/ a vlády se ujmula levicově zaměřená vojenská moc, která hledala v zahraničí pro své plány pomoc. Tato pomocná ruka přišla ze Sovětského svazu, využívajíc tak dávných ideových svazků mezi Etiopií a Ruskem, kdy Rusko a pravoslavná církev především v 19. století vystupovaly jako patron etiopské křesťanské koptské církve a skrze ni uplatňovaly svůj vliv při koloniálních bojích.

Socialistická přestavba v Etiopii však nutně zasáhla i oblast Hararu, kde zdejší somálské obyvatelstvo muslimského vyznání direktivně prováděnou přestrukturalizaci společenského uspořádání vedenou křesťany z ostatní Etiopie nepřijímalo s porozuměním a postavilo se na odpor využívajíc náboženských a etnických svazků se Somálskem. Vznikla tzv. Západosomálská osvobozenecká fronta, která za vojenské podpory Somálska bojuje o nezávislost na vládě v Addis Abebě.

Nyní začíná etiopská ofenzíva za podpory SSSR a Kuby, která si klade za cíl opětně včlenit Ogaden pod ústřední vládu. Zda budou řešeny též příčiny konfliktu a nezůstane jen při mocenském urovnání, nám ukáže čas.

/16.2.1978/